

FRANCOZ IN NEMEC se spominjata, da sta ubila drug druga ne da jima bi kaj koristilo. In sedaj — v vojni za Berlin, jima znova preti enaka usoda.

"Mrzla" vojna za Berlin lahko dovede v "vročo" vojno

Francija in Anglija svarita ameriško vlado — ne se prenagliši! — Berlinski spor je vprašanje časti. — Nemci siti intrig tujih držav

Ko se je sovjetska unija odločila izriniti Angleže, Američane in Francoze iz Berlinia, je nedvomno vedela, da veliko risika. Namreč mir.

Čemu spor ki je navidezno brez pomena?

Odkar so Američani, skupno z Anglezi in Francozi odločili ločiti zapadno Nemčijo od tiste, ki je pod sovjetsko okupacijo, je sovjetska okupacijska oblast, nedvomno po odobritvi vlade v Moskvi, začela s politiko, katere namen je diskreditirati namene in takto zveznega državnega tajnika Marshalla in pridobiti Nemce za njen program — ki naglaša nedeljivost Nemčije in pa da mora dobiti ves rajh skupno vlado.

To se Nemcem dopade. Kajti zahtevajo ne samo da se vlada njihove države obnovi v celoti pač pa da se ji vrnejo i tisti predeli, ki so bili pred vojno večno nemški po prebivalstvu.

Sovjetska politika sloni na principu, da kadarkoli Nemčija postane spet priznana država in se okupatorji umaknejo iz nje, mora biti centralistična, enotna, toda očiščena nacizma na celi črti.

Moskva sedaj trdi, da Zed. države obnavljajo nemški militarizem.

Oziroma, da uposlujejo bivše nacije bolj in bolj na odgovornih mestih.

Enako vrača s trditvami Washington, če, da Rusija nacije ni zavrgla temveč jih "goji" za svoje bodoče namene.

Vprašanje privatne lastnine Razdelitev Nemčije v sedanji atmosferi se vrši v znamenuju dakeno tukovanih "ideologij". V zapadni Nemčiji je angleška delavska vlada nemškim social-demokratom obljubila podrljavit vso težko industrijo. V Washingtonu so rekli Bevinu in Attleeju — ne govorite o kakem priznajuju saj še let ne.

V petih letih pa se bo v zapadnem delu poraženega rajha kapitalizem lahko spet utrdil, seveda z ameriško pomočjo — in se utruje.

Severni del Nemčije, ki je pod sovjetsko okupacijo, pa se spreminja iz privatnega v javno lastništvo. Temu ameriška vlada odločeno nasprotuje.

Angleška vlada se je ameriškemu pritisku podala — socialistične v njeni coni Nemčije ne bo — kajti Anglia je sedaj gospodarsko in politično podložnjica Zed. držav, aka hoče živeti po starem. In Angleži so konzervativci, tudi kadar se dušajo, da so za nov red. Za nov red so — ampak tako, da bi v bistvu ostal tak kakor je bil. Stara monarhija, stari titeli in vso zakonodaj-

Organizacija Združenih narodov k "sreči" ustavila saj eno vojno ...

Ko se je švedski grof Folke Bernadotte vrnil na konferenco varnostnega sveta Združenih narodov v Lake Success, tik newyorškega mesta, je poročal, da mu je prizadevanje za sklenitev miru med arabskimi deželami in Židi v Izraelu izpodletelo in da se sedaj znova pobijajo.

Vatikan je zahteval, in podprla ga je grška in ruska pravoslavna cerkev, da se starodavnih biblijskih spomenikov v Jeruzalemu ne sme spremeniti v prah.

Židje so bili zadovoljni, pa tudi Arabci so se podali, kajti Jeruzalem ima tudi mnogo mohamedanskih svetinj.

A tepli in pobijali drug drugega so vseeno, le zgradb niso podirali — z bombami namreč.

Vlada Zed. držav, ki v vnanji politiki "zigzaga" tako naglo, da ji niti slediti ne moreš, se je sedaj odločila za oboroženo intervencijo v Sveti deželi, aka se Arabci in Židje med sabo sami ne morejo sporazumeti.

In res, ta pondeljek (19. julija) je bilo svetu sporenčeno, da so arabske dežele in židovska država Izrael pristale v "drugo" premirje. Prvo je trajalo nekaj tednov, sedanje pa bo po mnenju visokih glav v Zed. narodov trajno.

Čemu se je ameriška vlada odločila za tako akcijo?

Pripovedujejo, da radi tega, ker se je ameriškim olimnim baronom posrečilo pridobiti kralja Sauda Arabije za prenehanje z vojno zoper Žide. Ta arabski glavar — tip iz pravljic "Tisoč in ena noč" — Ibn Saud, je zapretil, da bo Američanom odzel oline koncesije. In v Saudi Arabiji so najbogatejša petrolejska ležišča, kar jih je dosedaj znanih po svetu. Američki kapital si jih je pridobil in jih izrablja. Natančno, da predno jih je opremil za obrat, ga je stalo statine milijonov dolarjev. In skozi ves čas je moral podkupovati — kot je obitaj v orientu — ne samo Ibn Sauda, pač pa vse druge jutrovskie glavarje in mešterje, ki imajo kaj besede tam okrog.

Nedvomno ima ameriška Standard Oil tam boljše diplomate kakor pa državni tajnik general Marshall. In na en ali drug način je Ibna Sauda pridobil, da ni izvršil svoje grožnje. Lahko si predstavimo, da mu je rekla nekako takole: "Millijone dolarjev na leto dobivaš od nas. In s tem našim denarjem greš lahko kamorkoli po svetu. Res so petrolejska ležišča v tvoji deželi, a kaj bi ti koristila, če ne bi bilo Američanov? Samo Angleži bi jih lahko izrabljali, ako mi odidemo, toda kaj bi ti pomagal angleški denar izven britanskega imperija? Naš pa velja povsod. Opremili smo ti harem, zgradili moderne hladilnice, sploh, še nikdar ni bil nihče na jutrovem bogatejši kot si sedaj ti. Torej — čemu nam bi ogrožal kapital, ki smo ga vložili v tvoj posek?"

Vsled tega je eno vojne sedaj manj na svetu — oziroma, Židje so se "podali".

V tej stvari je še ena druga poteza. Židje so namreč po premirju pa do sedanjega premirja zmagovali na vseh bojiščih. Anglija pa noče zmag Izraela. In Zed. države sledje glede Palestine angleški politiki. Torej je sedanje premirje spet poteza veliko bolj proti Židom kot pa za mir na bližnjem vzhodu.

Konsumacija žganja pada

V Illinoisu je bilo v prvi polovici tega leta prodanega 30 odstotkov manj žganja kot v isti leta lansko leto. Lani je bilo popitega za okrog \$12,000,000, leta 1936 pa za \$36,000,000. Te številke pričajo med drugim to,

da je inflacija žganjski industriji veliko škodovala. In bo s časom vsem drugim, kajti prenapihnjenih cen za vsakdanje živiljske potrebične ljudje ne bodo zmogli. Alkoholne pišeči jih niso potrebne — zato jih opuščajo, da je več denarja za živež. A tudi dobrih mesnin lju-

Politiki obljudljajo znižanje cen, ki pa so čezdalje višje

Gospodinje, ki so poslušale ali pa čitali govore z republikanske in nedavne demokratske konvencije, so se čudile, kako so drug drugemu očitali krivo za inflacijo. Resnica je, da je velika večina poslanec ob teh strank v službi profitarjev in za ljudstvo jim je samo v volilnih kampanjah.

Vzrok sedanjih inflacij je zvezni kongres, v katerem so v senatu in v poslanski zbornicici zastopniki republikanske in demokratske stranke zavrgli vse predloge za reguliranje cen. Naj bo "free enterprise" (kapitalizem) svoboden, pa bo vse dobro izloženo. Ko bo vsega v izobilju, pa bodo cene padle. Dokler bo kontrola, pa "free enterprise" ne bo hotel producirati v izobilju in cene bodo visoke, ne sicer v kontroliranih trgovinah temveč na črni borzi.

Takoj so trdili služabniki profitarstva.

Senator Taft je dokazoval —

dokler bodo cene regulirane, bo potrebuščini manjkalo in plačevali jih boste morali draga na "black marketu".

Od tega, odkar je kontrola odpravljena, je mislio že precej časa. A cene — namesto da bi padle — kot je objavljala republikanska - demokratična večina v zvezni zbornici — naraščajo!

"In hujše šele pride," nam prerokujejo v agrikulturnem in delavskem departmantu zvezne vlade.

Delavski departmanti beleži v svoji statistiki med drugim sledeče podatke:

Vznanje cen v tem poletju je doseglo visino brezpremernih vrednosti, ki smo jo imeli v prvih polovici julija.

Kosi "cenonega" steaka (vir Associated Press) so stali v juliju \$1 funt. Celo v Kansas Cityju, kjer imajo velike klavniške industrije, so se te vrste mesnih dvigale 12c funt več kakor pa so jih bile cene v juniju. In obetajo, da bodo koncem julija ter v avgustu še bolj narašča, ker so klavniške družbe podarile prodajo na debelo do 8c na funt.

Tudi prejšnje mesec narašča v cenah. Jagnjetina se je v juniju in v začetku julija podražila 10 centov in več na funt.

Agrikulturni departmanti prerokujejo, da se bodo cene mesnih dvigale ne samo letos pač pa tudi vse prihodnje leto. Vzrok — pravijo, je, ker gre veliko mesa v Evropo, in deloma pomajkanje koruze za rejo živilskega leta, in pa ker so živilorejci veliko svoje klavne živine poslali na trg, v bojazni, da se ji bo pozneje morda cena znižala.

Toda politiki demokratske in republikanske stranke vam o tem nočajo pripovedovati pač pa vse krvido drug na drugega in s tem ljudstvu, kako uspešno močno pesek v oči.

(Prihodnji članek te serije se bo dotaknil vojnih let in povojnih dohodkov na polju razvoja ameriškega delavskega gibanja.)

dje več ne zmorce — razen oni z visokimi dohodki. Draginja naša torje peha v enake posledice — kakršne smo doživeli po prvi svetovni vojni.

Več o tem po poročil tajnik kluba Louis Zorko.

Dan pozneje, v nedeljo 18. julija, se je vrnil piknik društva "Sosedje" SNPJ. Svoje člane ima v Ciceru in Berwynu. Poset je bil dober, dan lep in vroč — kakor načel za izlet v "hosto".

V nedeljo 25. julija bo izlet prijateljev Proletarca v Ottawa, III. Udeležite se ga Lasallčani in pa rojaki iz sosednjih naselbin. Več o tem poroča Kristina Nadvesnik.

Joseph Korsic iz Detroitja je postal končno poročilo o dohodkih in izdatkih večerink, ki se je vrnila v Slovenskem delavskem domu v soboto 3. julija. Imena prispevatev bodo v prihodnjem izkazu. Kolektiv je znašala \$260.50, vstopnina \$60 in drugi dohodki \$9.25, skupaj \$329.75. Stroški, so značili \$12.20. Ostane čistega \$317.55. Od tega je Proletarec prejel dan po prireditvi \$300. Ostalo pošljeno v kratkem. To je bilo gmočno in tudi moralno res uspešna prireditv.

Imena onih, ki so prispevali jestivne itd. za to večerinko, so omenjena na 3. strani v tej številki. Imena prispevatev v tiskovni sklad, kot že rečeno, pa bodo v prihodnjem izkazu pod naslovom "Tiskovni sklad Proletarca".

Morda se bo vrnilo letos na enak način kakor v Detroitu, v pomoč našemu listu še kaj priredb. Možno bi jih bilo organizirati še marsikje, n. pr. v raznih naselbinah Pensylvanije, v Coloradu, v Ohiju itd.

Naredi se to tako, kot so napravili v Detroitu. Nekaj naročnikov je prisko skupaj in so sklenili: "Večerinko bomo imeli, toda ne samo sebi v zabavo temveč da zberemo v tiskovni sklad Proletarca čimvečto." In tako je tudi bilo.

KOMENTARJI

Zbirka in presoja urednik

Associated Press poroča iz Sangaja, da bo treba na Kitajskem, kadar greš kaj kupovati, voziti denar z vozičkom. Kajti inflacija je tolikšna, da dobiš na črni borzi za en ameriški dollar šest milijonov pet sto tisoč kitajskih dolarjev. Ameriška pomoci bi bil grški kralj z vso svojo žlaho vred že davno med belegunci, kajki sta med njimi romunski, jugoslovanski in albanski kralj, ter italijanski prestolonaslednik Umberto. Čudno, da se n s temi stvarmi pečala ne republikanska ne demokratska konvencija!

George Perinsky, tajnik organizacije združenih Jugoslovjanov, je napisal članek o "novi" situaciji v Jugoslaviji in ga prikrojil povsem v soglasju z izjavo kominforme proti Titu. Na drugi strani je predsednik vseslovenskega kongresa, Leo Krzycki, zato, da se n s temi vzrujali radi boja med slovenskimi komunisti — ker da je to le "družinski spor". Louis Adamic je v svojem imenu tudi napisal članek, ki pa je simpatičen Titu in Kardelju ter ostali obsojeni skupini jugoslovenskih komunistov. Zlatko Balokovich, ki je v teh organizacijah velika osebnost in finančno mnogo pomaga, tudi ni zdrvel po novi kominformi liniji. Tako je prišel George Perinsky v zadrgo in nam sporočil njegovega članka ne priobčiti — tako ga že nismo dokler se v eksekutivni omenjenih dveh organizacij stvari na "razčistijo". Perinsky velja za člana CP in se kot tak pač mora okreniti tako kakor zapiha veter. Hvalil je Tita v deveta nebesa, in ga nato kar tako tebi meni nič zavrgel, kot je dobil navodilo. Ona je storil pittsburghski "Narodni glasnik". Toda pri "Zajedničaru", ki ga tudi urejuje levčarji, pa po Titu niso hotel udrihati. Jim pač ni

(Konec na 4. strani)

Nekaj o naših stvareh

Na pikniku kluba št. 1 JSZ, ki ga je priredil prošlo soboto 17. julija na Keglovem vrtu v Willow Springsu, smo se imenito imeli. Prebitek gre v tiskovni sklad Proletarca.

Prvič po mnogih letih smo imeli vreme kot da bi ga naročili po svoji volji. Na večini prejšnjih piknikov pa smo imeli ovire vsled dejja in mraza. Udeležba je bila obilna — če bi sprejeli medse par sto ljudi, ki bi lahko prišli, pa niso. Postreči pa bi morda le ne mogli vseh, ker je jestiv zmanjšalo. Pijača je bilo kajpada v izobilu do konca.

Delo je bilo vzorno urejeno in ljudje, ki so pomagali, so vztrajali v svojih nalogah in poslikih od začetka do konca.

Več o tem po poročil tajnik kluba Louis Zorko.

Dan pozneje, v nedeljo 18. julija, se je vrnil piknik društva "Sosedje" SNPJ. Svoje člane ima v Ciceru in Berwynu. Poset je bil dober, dan lep in vroč — kakor načel za izlet v "hosto".

V nedeljo 25. julija bo izlet prijateljev Proletarca v Ottawa, III. Udeležite se ga Lasallčani in pa rojaki iz sosednjih naselbin. Več o tem poroča Kristina Nadvesnik.

Joseph Korsic iz Detroitja je postal končno poročilo o dohodkih in izdatkih večerink, ki se je vrnila v Slovenskem delavskem domu v soboto 3. julija. Imena prispevatev bodo v prihodnjem izkazu. Kolektiv je znašala \$260.50, vstopnina \$60 in drugi dohodki \$9.25, skupaj \$329.75. Stroški, so značili \$12.20. Ostane čistega \$317.55. Od tega je Proletarec prejel dan po prireditvi \$30

PRIPOVEDNI DEL

VLADIMIR NAZOR:

NOVELE

Pokojnina pometaca Jožine

(Nadaljevanje.)

Daljši čas sem preživel na otoku; ko sem se na jesen vrnil v Zagreb, sem takoj poiskal Jožino, starega občinskega pometaca, ki je skrbel za siroto Štefeka z Medvedičaka vse dotlej dokler ga ni — kakor sem že potovel — tudi pokopal na Mirogoju. Upal sem, da ga bom nasele, kako sam s svojo metlo in pipico še vedno živi v leseni hiši s rumeno trinadstropnico, ali pa na ulici, kjer pometata listje, ki že odpada s porumenelih divljih kostanjev.

Ko sem prišel za hišo, sem presenečen obstal. Lesene hiše ni bilo več, tla so bila izravnana in ograjena, tam so zidali stransko poslopje; garažo, bi deljal. Vprašam zidarje, pa Jožine niso nikoli videli, niti kaj o njem slišali. Poiskal sem hišnico, toda ženska je prišla sem z novim hišnim lastnikom; kljub temu se spominja grbastega starca, ki je v rečo na hrbtu in z metlo v rokah prišel iz strohnele in sastaste lesene bajto prav tisti devetni jesenski večer, ko se je preselila sem. Nič ne ve o njem.

— Gotovo ga je prejšnji hišni lastniki odjavili pri oblasteh. V prijavi pisarni povprašuje zanj, ali pa tule v bližini, v Novi vesi, pri policiji, 3. okraj, VI. stranica, — mi je rekla.

Nisem je poslušal. Spomnil sem se, da je Jožina pogostokrat pomagal grobarjem na Mirogoju kopati jame; mogoče je napelj pri njih zavjet.

In naslednj dan sem stopil k njemu. Toda tudi pri grobarjih imam celo hierarhijo; mnogo sem moral spraševati in iskati po mestu mrtvih, preden sem naletel na tistega, ki sem ga potreboval. Tisti pa je prišel iz jame, ki jo je bil do počovice izkopal, s obrisal roke ob hlačnico, vzel cigaret, ki sem mu jo ponudil, in spregovoril z močnim glasom, kakor bi rad, da bi ga tudi mrtvi okrog naju slišali:

— Jožina! Stari pometac z Medvedičaka!... Kako da ga ne bi poznal? Dobra duša, pošten človek. Vselej, kadar sem moral izklopiti več jam, je prišel in mi pomagal. Ni veliko zahval: šest dinarjev za moko, štiri dinarke za suho jamo; za otroško pa tri. Dobro je kopal, tada vedno teže in počasneje. Pozimi pa, star in slaboten, kakšen je bil...

— Pustite sedaj to; povejte mi, kaj je z njim? Izgind je s svojo leseno bajto vred.

— Bajta vsekakor, on pa, bogem, se ne!

— Kje je?

— Počasi, gospod. Vsi vam bomo povedal. Ko je Jožina os...

hko vse izveste. Na dvorišču; prva vrata, desno.

Ubogal sem jo. V tesni pisarni sem našel ekonoma, človečka izpitega obraza, pa živahnih oči, ki je pregledoval neke račune in sestavljal jedilni list. Povedal sem mu, koga iščem in kaj bi rad izvedel. Ni skoparil z besedami.

— Pometac Jožina! Tisti stari, sivi vrabec! Kakšne križe smo imeli z njim! Ze drugič je izginil.

— Da, pobegnil. Verjemite mi, s starci in z berači je dosti teže, kakor z otroki, ki jih najdete na ulici. Daste jim streho, hrano, snago, obliko, mir in počitek, pa so kljub temu večno nezadovoljni. Trdoglavci so: trdno se drže starih navad. Same pritožbe in — afere.

— Afere? S tistim dobrim Jožino?

— Da. Ni se hotel ločiti od nje; ponoči jo je imel pod posteljo, vstajal je zgodaj, da bi — od začetka so se mu naše sluškinje smejej, kasneje pa se je zjele nanj — strgal z njo po notranjih prostorih in po dvorišču ter dvigal prah. Ko smo mu to prepovedali, je odšel z doma in zgodaj zjutraj pomešal ulico. Zaradi tega je prišel navzkriž z občinskim pometcem. Vzeli smo mu tisto nesrečno metlo in jo sežgali, on pa je pobegnil...

— Menda ga niste zaradi tega preganjali?

— Nismo. Čakali smo in zgodilo se je, kakor smo predvidevali. Neki večer se je vrnil lačen, moker, ves razdrapan in kašjal je. Prepričani smo bili, da se je pomiril in prilagodil, pa je prišlo do nove afere, topot zatari pipe. Hotel je, da se mu kar naprej kadi iz ust, tega pa naš hišni red nikakor ne dovoljuje. Govoril je: "Manj hrane, pa več tobaka, pa magari najslabšega!" In to je postal geslu tudi drugih naših varovancev. Cigaretne ogorce pobira po ulici in pred gostilnami in nam zazmraja spalnice. Kašila, pa kadil bi rad. Nič drugega nam ni kazalo, ko smo mu vzel pipi; spravili smo jo; tukaj le je.

— Dajte mi jo. Spomnim se je.

— Dobro; naj bo, — je dejal začuden; in dal mi jo je.

Potem mi je povedal, kako je, ko so mu vzel pipi, Jožina vdružil izginil. Bal se je, da ne bi starec tokrat le ostal zunaj, kajti slekel je obliko, tako imenovan "uniformo", in oblikel spet svoje stare cunje. Prav govoril je: "Naček, ne bo, — je dejal začuden; in dal mi jo je.

— Pometac Jožina? To je Jožina Smrečnjak iz vasi Verbok. Saj vidite: ni ga, — mi odgovori.

— Kako to? Saj je sprejet v zavod. Kaj je z njim?

— Samo to vam povem, gospod, da ga pri nas ni več. V upravne posle se ne vtikam.

Vstal je plešast in enook staren:

— Gospod, jaz bi vam o Jožin...

— Molči! Sedi! — ga je prekinila žena, meni pa je rekla:

— Gospod, nikar mi ne vzemite mirjajte ljudi. V naši pisarni la...

— In tudi njegova pokojnina bo čakala nanj tukaj, — sem dejal na to.

Ekonom je prasnil v smeh.

— Jožina pokojnina, sto dva in štirideset dinarjev mesečno, ne teče ne v njegove, ne v naše roke. Zmrznila je.

— Kako to?

— Neki Jožin vnuk je izvedel za pokojnino, napol kmet je in napol trgovec v Verboku pa se je ponudil, da bo za ta denar dajal stricu hrano doma; občina čaka, dokler ne izve, ali bo Jožina pristal na to. Tudi mi smo pisali občini, v katero spada vas Verbok. Dokler ne bodo opravljene vse formalnosti, bomo s starim čudakom potrebeli.

— Toda kje in kako bi ga našel? — sem dejal.

— Nikar se ne trudite. Cez deset dni bo zopet tu. Sporočili vam bomo.

Drugega mi ni ostalo, kakor da sem odšel. Odšel sem, toda na dvorišču mi je prestregel plešasti enook starec, ki bi mi bil v jedilnici nekaj rad povedal.

— Gospod, so vam kaj povedali?

— Nič ne vedo, — sem mu odgovoril.

— Vem.

— In?

— Jožina je na Savi, tam, kjer odvajajo smeti; ne bo se več vrnil semkaj. Sei je, kamor pojdem v kratkem tudi jaz.

— Toda zakaj vse to?

— Tukaj težko živiti. V kletki smo. Vsak korak nam merijo. Kaditi ne smeš. Nikoli pozirka žganja. Ne dovolijo ti beračitti,

hko vse izveste. Na dvorišču; prva vrata, desno.

in nižje v dolino na San Bernardino in proti Los Angelesu.

Razume se da je vsakob do prvem prihodu v to deželo (Kalifornijo) izredno radoveden, da je v nji res vse tako kakor oglašajo. Vse tako rožnato, kar vam opisujejo agenti vzhodno do Kalifornije. Predočujejo svoje kraje v največjem zrcalu in res se ti vse lepo vidi.

V Kalifornijo hiti veliko ljudi, Eni ker so si prihranili nekaj za priboljške na starost. Drugi, ker jih tja privablja real estate agenti. To je bila neko dežela zlatokalcvev. Oni so propadli, pravijo, kar je bilo prospetorjev, a dobili so se drugi, ki so iz Kalifornije res ustvarili zlatoto deželo.

Veliko prihaja sem mladih deklev, ki misijo postati 'stars'. A Hollywood nima velikega "podnebja" zato je v njemu prostora le za malo zvezd. Jih je pa v Los Angelesu in tam okrog na tisoče ki želes na filmsko platno in do zvezdnatih plač. Razčarančanih je kajpada nič koliko — moških in žensk.

Cudno, kako to, da še vedno toliko ljudi verjameta, da je v Kaliforniji vir sreče in zdravja, in da le kalifornijsko sonce to ozdravi, če si bolan.

Nekako tako je bilo tudi z menoj. Sicer nisem bila sedaj prvič v Kaliforniji, a vendar, zapad in morje te mika. Pa si misliš: "Nekeje moraš živeti, dokler živiš, čemu si ne bi sreče v Kaliforniji podaljšal?"

Moj cilj je bil Los Angeles.

To je krasno, moderno mesto, z mnogimi posebnostmi. V bližini je slovena kolonija filmskih zvezd, Hollywood.

Ne vzame pa te dolgo, da spoznaš, da so tudi v Kaliforniji razne bolezni in da je v nji veliko bolnih ljudi.

(Dalje prihodnjič.)

Z UPRAVNIŠKE IN UREDNIŠKE MIZE

V našem uradu se je oglašil zastopnik Proletarca v Milwaukeeju, Louis Barborich. Oddal je pet naročnin ter \$2 listu v podporo, ki sta ju prispevala Frank Jager in Barborich.

Louis je poskušal iztirjati načrnočno tudi od neke znanke v Chicagu pa se je preselila. In trudi se tem poslom neumorno v Milwaukeeju in West Allisu.

Lawrence Selak, Star City, W. Va., je poslal celoletno naročnino za Louis Urbanca, Osage, W. Va.

Frank Cvetan, Johnstown, Pa., je poslal vsoto \$23.65 za načrnočne in za en Kernov besednjak.

John Tascek, Youngstown, O. je nabral v tiskovni sklad Proletarca \$19.25 in poslal ob enem enem celoletno naročnino. To je dober uspeh.

Iz Milwaukeeja je nam Frank Primozich poslal članek časniške agencije ONA o Titu z ozirom na spor med njim in komunistom. Priobčen je bil v milwaukeeškem Journalu in v raznih drugih listih širom dežele. Napisan je nepristransko, toda povzročno za Tita. Ob enem Frank Primozich omenja, da je lani naročil Proletarca bratu v stari kraj, a mu piše, da še ni prejel nismo naznanih policijskih mogočnosti, se bo v nesreči knalu spomenoval; njegova postelja bo v zavodu še nekaj časa čakala nanj.

— Dobro; naj bo, — je dejal začuden; in dal mi jo je.

Potem mi je povedal, kako je, ko so mu vzel pipi, Jožina vdružil izginil. Bal se je, da ne bi starec tokrat le ostal zunaj, kajti slekel je obliko, tako imenovan "uniformo", in oblikel spet svoje stare cunje. Prav govoril je: "Naček, ne bo, — je dejal začuden; in dal mi jo je.

— Pometac Jožina? To je Jožina Smrečnjak iz vasi Verbok. Saj vidite: ni ga, — mi odgovori.

— Kako to? Saj je sprejet v zavod. Kaj je z njim?

— Samo to vam povem, gospod, da ga pri nas ni več. V upravne posle se ne vtikam.

Vstal je plešast in enook starec:

— Gospod, jaz bi vam o Jožin...

— Molči! Sedi! — ga je prekinila žena, meni pa je rekla:

— Gospod, nikar mi ne vzemite mirjajte ljudi. V naši pisarni la...

— In tudi njegova pokojnina bo čakala nanj tukaj, — sem dejal na to.

Ekonom je prasnil v smeh.

— Jožina pokojnina, sto dva in štirideset dinarjev mesečno, ne teče ne v njegove, ne v naše roke. Zmrznila je.

— Kako to?

— Neki Jožin vnuk je izvedel za pokojnino, napol kmet je in napol trgovec v Verboku pa se je ponudil, da bo za ta denar dajal stricu hrano doma; občina čaka, dokler ne izve, ali bo Jožina pristal na to. Tudi mi smo pisali občini, v katero spada vas Verbok. Dokler ne bodo opravljene vse formalnosti, bomo s starim čudakom potrebeli.

— Toda kje in kako bi ga našel? — sem dejal.

— Nikar se ne trudite. Cez deset dni bo zopet tu. Sporočili vam bomo.

Drugega mi ni ostalo, kakor da sem odšel. Odšel sem, toda na dvorišču mi je prestregel plešasti enook starec, ki bi mi bil v jedilnici nekaj rad povedal.

— Gospod, so vam kaj povedali?

— Nič ne vedo, — sem mu odgovoril.

— Vem.

— In?

— Jožina je na Savi, tam, kjer odvajajo smeti; ne bo se več vrnil semkaj. Sei je, kamor pojdem v kratkem tudi jaz.

— Toda zakaj vse to?

— Tukaj težko živiti. V kletki smo. Vsak korak nam merijo.

Kaditi ne smeš. Nikoli pozirka žganja. Ne dovolijo ti beračitti,

hko vse izveste. Na dvorišču; prva vrata, desno.

kar tako. Treba je v tak kraj, kjer jeseni ni. Posebno mika takajo želja one, ki niso kak trdnega zdravja. In ako imaš le kaj priložnosti, pa premišljaj, kako si bi to "mizerno življenje" čim bolj podaljšal in si ga olajšal kje na soncu.

S takimi mislimi sem se ukvarjal ter se odločil za zavetnik. Starci sem se zahvalil za zavetanje.

Hitro sem jo mahnil na Savo, na smetišča, kajti bal sem se, da me Enooki ne bi prehitel in bogove kam odvlekel Jožino.

★ KRITIČNA MNENJA, POREČILA IN RAZPRAVE ★

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

bilo treba, ker so več ali manj samostojni od Fosterja. Toda ljudje okrog "Narodnega glasnika" pa so morali po navodilu sklicati shode — saj navidezno, in na njih sprejeli resolucijo, v kateri pravijo, da soglasajo z odsodbo kominforme proti Titu, in vabilo komuniste v Jugoslavijo, naj krenejeno nazaj na pravo pot ter si izberejo novo vodstvo. V Proletarcu smo objubili v vsem tem poročati, da bodo čitalci poznali obe strani. In kot znano, ker nismo navezani na nobeno tako vnanjo "linijo", nismo dolžni napraviti nobenega skoka, s katerim bi rekli, da smo bilib dočeraj v napačnem in da je sedanji jugoslovanski režim od mua, ali celo krivooveren, izdajalski, nacionalističen, tiranski itd.

Slovenski napredni tisk v Ameriki ni zletel s tira s kominformo. Ne "Prosverta", ne "Enakopravnost", ne "Glas naroda" ne smatrajo, da je bila otožba ali odsodba kominforme upravičena. Hrvatski narodni glasnik, ki je pod disciplino stranke, pa je kajpada moral zaokreniti, tudi ako je bilo to njegovim urednikom skrajno neljubo. Sicer pa mnogi se vedno ugabajo, da je v vsej tej aferi kak skrit trik — kaka domenija poteza, zato da se z njo vodi "zapadno demokracijo" z nos. Nô, bomo videli, pravi Jóško Ovenc.

Konvenca jugoslovanske komunistične stranke, ki se je pričela ta teden (oznanjeno je bilo, da se prične 21. julija), je od bratiskih komunističnih strank izolirana. Zamerila se je nekemu visokemu funkcionarju kominforme in tak so bila vsa junastva jugoslovenskih partizanov mahoma pozabljena in prezrta. Toda kdorkoli je skuhal to kašo — Tito je še na svojem mestu namesto v glavnici, kamor bi ga radi utaknili tudi njegovi bivši drugovi, ki so imeli v juniju svoj zbor brez njega in Kardelja "nakje na Romunskem ter ga izobčili iz svoje družine".

Laura Diaz je na nekem shodu rekla, da smatra papeža Pija XII. za vojnega kriminalca. Bila je aretirana in obtožena žaljenja svetega očeta in kaljenje vere. Laura je članica italijanskega parlamenta in izvoljena je bila na komunistični listi. Zeleno z drugimi levicarskimi politiki je v zadnjih volilnih kampanjih udržala po katoliški hierarhiji v Italiji in jo dolžila, da ima okrvavljeni roke, ker da papež ves čas vojne ni nicesar storil proti klanju pač pa se družil z Mussolinijem, s Francom v Spaniji ter z drugimi fašisti po svetu. Ko so Lauro časniki prijeti po aresztaciji vprašali, kaj je v resnici govorila o svetem očetu, je izjavila, da ga dolži neizpolnjevanja volje italijanskega ljud-

KAJ LAHKO STORI VSAKDO IZMED NAS V KORIST "PROLETARCA"?

- Pridobivajmo na NOVIH naročnikov
- Obnavljajmo naročnike TOČNO km potec
- Agitirajmo med drugimi naročniki, da store isto
- Prispevajmo v PROLETARCEV tiskovni sklad in priporočamo to tudi drugim
- Oglašajmo v PROLETARCU priredbe društva in druge stvari
- Naročajte slovenske in angleške knjige iz PROLETARCEVE knjigarni
- Poskrbite, da si naroči AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR vsi tisti, ki tega še niso storili
- Naročite KOLEDAR tudi svojcem v starem kraju in enako PROLETARCA.

Vsakdo naj storí za naš list kolikor more, pa bomo vse težave zmagovali!

stva in da njegovo krščanstvo ni to kar bi moralo biti, ako bi v krščanske nauke resnično veroval. Bo kaznovana, kajti papež je v Italiji več kot pa je bil bivši kralj in veliko več kot pa je sedanj predsednik republike, ali pa sedanj premier Alcide de Gasperi.

Vsakega nekaj iz zapadne metropole

Pueblo, Colo.—Mogoče si kdo misli, kaj je s Stoničem, da ga ni že nekaj tednov na izpregléd v časopisu. Vzrok je več. Eden glavnih je prevelika zapolenost, plačana in neplačana.

Drugi vzrok je ker letos so se pasji dnevi prezgodaj začeli, na vremenskih pojavih, kakor tudi v politiki. Pred par tedni podnevu je bilo po koloradski navadi vroče, ob deveti uri zvečer ti pa kar prihrumi nalin s točo, sicer prav debelo, da je odbila veje z dreves, pa tudi marsikater avtomobil je imel luknje na strehi. Voda je bila v mestu tri čevlje visoko na enih mestih, tako da so avtomobili kar obtičali v nji, drugi dan pa so črpalki ile vodo ves dan iz nekaterih spodnjih prostorov.

Toča farmarje večkrat obiše. Tudi koblice in razni drugi paraziti delajo škodo. Sedaj pa nekaj o politiki in običajnih političnih cirkushih. Cirkuse financirajo ameriški kapitalisti z denarjem katerega izjemajo iz delavskega sloja malih farmarjev in malih trgovcev. Omenjeni cirkusi se bi približno imenovali demo-rep., in letos se je cirkus pričel pri repu v Philadelphia, končal se je pa pri demo-oslu.

Zlastno ali resnično, da je nekaj narobe v glavah ameriških delavcev, da se omenjeni cirkusi vrše vsake dve leti, glavni pa vsake štiri leta. Med ameriškimi davkopalčevalci je tudi preveč brezbržnosti. Kako naša vlada razispava ljudski denar v splošno škodo. Večino se trodi za militarizem doma in drugod po svetu. In z ljudskim denarjem se pospešuje fašizem po vsem svetu.

Vzemimo si nekatere države: Kitajsko Grčijo, Turčijo, Italijo, Avstrijo in druge. Ce smo že takto radodarni in humanitarni pomagajemo vsem potrebnim narodom. Dajmo jim kruha in oblike ter raznih strojev za obnovitev porušenih domov po fašistični državi namesto da jim posljamo kanone in razno drugo morilno oružje.

POSREDOVATEC GROF FOLKE BERNADOTE JE V PALESTINI ZELO MALO DOSEGEL

V sredji julija t. l. se je vrnil nadzorovati. Ali bodo židovski oddelki dopustili, da egiptovska vojska vzdržuje nemoteno zvezdo z zaledjem?

Zidje imajo v glavnem v svojih rokah ozemlje, ki jim ga je dodelila OZN s svojim sklepotom o delitvi Palestine na dve državi. Imajo še celo več, ker so njihove čete zasedle tudi zapadno Galilejo, ki je po sklepu OZN del arabske države. Nedavno premirje je koristilo zgolj Arabcem, ker je laže nadzirati ozek pas morske obale (židovske države), kakor pa neobljudena puščavska ozemlja, kjer lahko Arabci skorom nemoteno prejmejo orožje. K temu je treba pristaviti še sovražno razpoloženje petrološke družbe do Zidov, ki je ustavila svoje obratovanje v Hajfi (židovsko pristanišče), da onemogoči oskrbo židovske vojske z gorivom.

Služil je kot oficir v kraljevi gardi in pozneje se je pošvetil delu v Rdečem križu. Med drugo svetovno vojno je bil podpredsednik te ustanove in je v tem svojstvu imel na prošnjo švedske vlade važna pogajanja s Hitlerjevo vlado. Uspelo mu je, da si je pridobil Hitlerjevo naklonjenost in smel obiskati nacistična koncentracijska taborišča, od koder je izvlekel 20.000 danskih in norveških interne.

To zvezo je Hitler skusal izkoristiti aprila 1945., ko je bila Nemčija v razsulu. Obrnil se je na grofa Bernadotta, da bi izposloval pri zapadnih velesilah ločeno predajo Nemčije. Toda Bernadotte v tej misiji ni uspel in je moral sporaziti Hitlerju odgovor zaveznikov o brezpojogni predaji Nemčije vsem stirim velesilam.

Ali je Bernadotte uspel v svoji drugi misiji? Dal si je rok šestih mesecev, da likvidira vojno v Palestini in da doseže mirno poravnava arabsko-židovskega spora. (Vrnil se je, kot že omenjeno, brez uspeha.)

Arabi in Zidje so sicer sprejeli in izvajali Bernadottov predlog o 4-letnem premirju. Posebna komisija za premirje je zasedala na celu z Bernadottom in otoku Rodos. Tu naj bi potekla mirovna pogajanja med Arabci in Zidi. Komisija, v kateri je 68 ameriških, francoskih in belgijskih oficirjev, naj bi pazila na izvajanje pogojev premirja zlasti pa na prepoved uvoza orožja in vsejemanja Židov v Palestino. Zapadne velesile so kljub sovjetskim protestom odbole sodelovanje sovjetskih vojaških strokovnjakov pri komisiji za premirje.

Zadeva nadzorstva je zelo kočljiva, ker na bojiščih ni sklenjene fronte. Vsaka od obeh vojak se je zajedila v področja, ki so v glavnem v rokah nasprotnih stranek.

Najzanimivejši je v tem oziru položaj Jeruzalema. Staro židovsko mestno četrt je sicer zasedla arabska legija, toda večina modernega mesta je v rokah židovske vojske. Tu je 100.000 židovskih prebivalcev, ki so odvisni za prehrano od zvez z matičnim področjem v Tel Avivu. Arabci pa so Jeruzalem obkrožili že pred premirjem. Po premirju so se boji za Jeruzalem znova priceli.

Egiptovska vojska je v svojem poходu proti Jeruzalemu prešla puščavsko pokrajino Negev, v kateri pa so ostale židovske postojanke, kajti puščavo je težka.

SLOVENSCHE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWNDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

bah. Njeni najgorječnejši govoriki so izšli iz cerkev in začeli pridigovati po mestnih trigh ter se tako, spremnili v navadne politične agitatorje. Zlasti počuli so v tem pogledu primeri iz predvovliven borbe v Italiji letos z znanim papazevitom govorom, ki je pomenil najjasnejši in najbolj nedvoumen znak, da se je cerkev spremenila v navadno politično stranko. Demokratične parade s katoliškimi duhovniki na čelu pa nepobitno pričajo, da so se začeli vračati časi, ki so tako zelo podobni tistim časom pred nekaj stoletji, ko so križarji prav tako s križastimi ščiti načelovali raznim pochodom.

Tudi pri nas v Trstu imamo mnogo znakov, ki nam to potrjujejo: Fasističnu škofu Santinu (zakletemu sovražniku vsega, kar je slovensko, kot nam dokazuje najnovejša prepoved maševanja v slovenščini pri Sv.

Ani), ki je prav gotovo vodilna reakcionarna politična osebnost v Trstu, se pridružuje zadnje čase vedno večja inicijativa tržaške italijanske demokratične stranke, ki hoče za vsako ceno v Giunti italijanskih nacionalističnih strank zavzeti vodilno mesto zlasti po de Gasperjevi zmagi v Italiji. Najnovejši znak te pretvorbe cerkve v navadno politično stranko tudi pri nas, pa je brez dvoma nedeljski govor patria Lombardija na trgu Unita, kamor so pripeljali tudi otroki iz vseh tržaških zavjeti, na katera ima prav ta isti fašistični škof Santin nekakšen monopol, potreben celo z raznimi darovi od anglo-ameriških okupatorjev samih.

Z eno besedo: katolička cerkev se je torej spremenila v navadno politično stranko in zato odslej ne kaže drugo, kakor z njo.

ZIVLJENJE WESTFALSKIH SLOVENCEV

(Pismo iz Westfalije)

Westfalski Slovenci v Nemčiji žive v današnji britanski coni v mestih Hamborn, Moerns, Aachene, Kastrop-Rauksel in drugod. Tu so njihova največja naselja; posamezne družine pa so raztresene tudi po vsem Poljani in Westfaliji. Točnega števila prav se ne vemo, vendar lahko z gotovostjo računamo, da je v Westfaliji nad 15 tisoč družin: 80% je rudarjev, ostalih 20% pa so drugih strok. Brošure iz stare Jugoslavije navajajo številko 30.000, kar pa ne drži.

Pred vojno so bili naši rudarji organizirani v dveh društvenih: v klerikalnem društvu Sv. Barbare in v liberalnem — v Jugoslovanski delavski zvezi. Voditelji teh društav so se strankarsko zagrizeno napadali, pri množičah pa njihovo trenje ni načelo pravega odziva. Delavci so bili vedno strnjeni. Vedno so čutili: Slovenci smo in ostanemo! Društva so kaj malo delovala, včasih celo životarila. Konzulat se ni trudil, da bi jih pravilno usmerjal, zato je bil med njim in med ljudstvom velik prepad. Zivljenje naših ljudi in njihovega zastopstva je bila slika stare Jugoslavije. Poleg narodne zavesti, so množice ohranile in gojile tudi tradicionalno delavsko zavest. Njihove značilne potese so: politična neorientiranost in odmakanjenost od političnih problemov. Ti ljudje so silno nezupljivi do predpostavljenih, saj jih je vsak rezim le izkoristil. To so zdravi in pošteni ljudje, čeprav je nacistem pustil tudi v njih svoje sledove. Starejši ljudje še vsi govorijo slovensko, mladina pa se je navadila tujega jezika. Program Osvobodilne fronte jim je zelo blizu in čutijo, da gre tu predvsem za delovnega človeka v novi Jugoslaviji. Vsepovsod so organizirali OF odobre. Posebno mlajši možično pristopajo k OF in z navdušenjem študirajo njen program. Mlajši prenašajo novo misel v domove in bo kmalu zajela vse tamkaj živeče Slovence. Odborci so zelo delovni in si zelo prizadevajo, da bi prevzgojili naše ljudi. Organizacija skrbti tudi za politično in kulturno просветno delo. Posebno kulturnih prireditev se naši ljudje zelo radi udeležujejo. Proslavi v Hombornu je 27. nov. 1947. prisotvovalo nad 700 ljudi. Prireditve, kakor tudi predavanja so navadno dvojezične. Za prihod v domovino se pripravljajo s tečajem slovenskega jezika, ki jih vodijo starejši in sposobnejši delavci. Za tečaje voda veliko zanimanje. Mladina je vsa navdušena za novo Jugoslavijo in si želi čimprej vrniti v domovino. Zdaj tekmujejo med seboj, kdo bo tako srečen, da bo prišel k tistim 60, ki jih je jugoslovanska mladina povabila na delo.

Položaj našega delavca v Westfaliji je obopen, tako v političnem, kakor tudi v socialnem pogledu. Nasprotina propaganda je močna in le težko obdržijo ravnotežje. Težko se ustavljajo in branijo, kajti del OF nasprotuje tam celo vrsta sovražnih sil. Cetniki se svobodno gibljivo med našimi ljudmi. Prav tako vodijo reakcionarno politiko voditelji bivših drušev. Poleg 20.000 jugoslovenskih vojnih beguncov in zločincov živi v isti coni tudi vsa druga nemška fašistična svojstva, ki je eden najusodenih činiteljev za razvoj delavske borbe in boljšo življensko raven.

Mladina pa kljub vsemu vstopa v enotno socialistično nem-

ško stranko. Vsi sovražniki ljudski demokracije vedo, da se naš človek zanima predvsem za gospodarsko stanje v novi Jugoslaviji, za versko vprašanje in življensko raven, zato poskušajo na vse mogoče načine, da jih z lažmi odvračajo od domovine. Slovenci in Poljaki so najboljši rudarji. Vendar jih nemški nastavniki na vsakem koraku započavljajo z "drekige Ausländer", dotim do zrušenja načrta niso poznali nobene nacionalne marznje. V Westfaliji mora biti človek silno močan, da ostane med to drhaljo zaveden Slovencem in se odloči za vrnitev v rojstno domovino.

Med vojno so naši rudarji dobro zaslужili. Stevilne družine so med bombardiranjem izginile, mnoge pa so izgubile vse premoženje. In danes žive ti ljudje v silni revščini. Od 250.000 ton premoga, ki ga dnevno daje Rhein-Westfalija, nakopljajo samo Slovenci 20.000 ton. Zaradi strašnega bombardiranja so naprave v jamah in rovih silno slabе in le z silo popravljene. Nimač časa, da bi uredili posebne zaščitne naprave, ker jih silno priganjajo k delu. Zato se je odstotek nešreč močno dvignil. Skoraj slednji dan se zgodil.

Med vojno je igral vedno zelo važno vlogo v reakcionarni politiki v zgodovini srednjega in novega veka, čeprav se je vedno trudil, da bi njegova cerkev s svojo politiko ostala nekakšna iznad vrenja in bojev političnih strank. Zato se — razen v nekaterih primerih — cerkev ni spuščala s svoje "višine" med politično vrvenje in se trudila ostati nekakšna "duhovna sila" izven politike.

Ta njena vzvišenost seveda nikoli ni bila zgolj slučajna, temveč docela preračunana in cerkev se je z njim okorila v cilju, da je laže prikrovila svojo nazadnjšo politiko. Predvsem pa jih je ta vzvišenost služila za to, da se je z njeno pomočjo izogibala napadom, ki so jih sicer v vsakdanji politični borbi deljevale vse politične stranke in kongresi.

"Pioneer" št. 559 SNPJ—piknik v soboto 7. avgusta v Pilsen parku, Albany in 26. cesta.

Brušči št. 100 SNPJ—piknik v nedeljo 8. avgusta.

Preški zbor Prešeren pišček v nedeljo 15. avgusta na Kelegovem vrtu v Willow Springsu.

Slavia št. 1 SNPJ—slavnost 45-letnice v nedeljo 10. oktobra 1948 v jednotni dvorani.

Progressivne Slovenske, krožek št. 9, priredba v nedeljo, 24. oktobra v dvorani SNPJ.

Društvo Slovenski dom št. 86 SNPJ—plena veselica in domača zabava v soboto 30. oktobra v Alaine Hall North Side.

Preški zbor Prešeren — jesenski koncert v nedeljo 14. novembra v dvorani SNPJ.

Federacija SNPJ priredi božičnično za člane mladinskega oddelka SNPJ v nedeljo 19. decembra v jednotni dvorani.

"Nada" št. 102 SNPJ—Silvestrovna zabava v sredo 31. decembra v jednotni dvorani.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

novi knjižičen, s poljudnimi navodili kako postati AMERIŠKI DRŽAVLJAN.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavitvijo pri izpitu za državljanstvo, vnebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih listnic iz zgodovine Združenih držav, v III. delu pod naslovom RAZNO, po Proglas neodvisnosti, Ustavo Zed. držav, Lincolnovgovor v Gettysburgu, Predsednik Zedinjenih držav in Poedin države z glavnim mestom, številom prebivalstva in velikosti.

Cena knjižice je samo 50 centov, poleg vred.

Naročila sprejema:

Knjigarna Proletarca
2301 S. Lawndale Avenue
CHICAGO 23, ILL.

Mesa sploh ne dobivajo. Tu in tam dele na mesne karte pokvarjene ribe. Ko je pozimi voda v skladniču in preplavila vrečo, so delili pokvarjeno moko in pokvarjene ribe. Sladkor dobivajo surov in zaradi neprečiščenega sladkorja otroci čestokrat obolijo. Za otroke je dolčena večja količina maščob in sladkorja, čokolade in konserviranega mleka. Toda to je samo določeno. Vse gre po črni borzi, otroci pa hirajo in umirajo. Ročni, tativne in nesreče so na dnevnem redu.

Prav gotovo koenski kardinal ni brez vzroka opozarjal: "Imamo 15 milijonov ljudi, ki so v pravem pomenu besede beraci, dočim drugi prekomerno zavajajo.

Zato se naši rojaki odpravljajo v domovino in z veseljem zapuščajo neprijazno to zemljo, kjer jih je dolga leta izkorisčala.

Kajti atomska bomba, ki smo jo med vojno vrgli na Hirošimo, in potem eno na neko drugo japonsko mesto, nam ne delati časti. Tako trdijo posebno glavarji naših protestantskih cerkva.

In ako hočemo napraviti iz Berlina kak resen incident, mora bodo že v tistem hipu drveli ameriški bombniki nad Kremljem — a posledice, kakšne bi bile?

Vojni ekspertri so si edjni, da nam Rusija vzliva svoji ogromni armadi ne more napraviti mnogo škode. Naša dežela je daleč od nje. In Rusija nima tod okrog ne vzletališč, ne pristanišč in na vsem ameriškem kontinentu niti ene prijateljske dežele.

Torej nima Rusija nobenega vzroka tišati v vojno z nami.

Mnogo Ameriščanov pa jo želi

in spletkarjo, da jo bi izvzvali čimprej. Prepričani so nameč, da le ako Rusija sedaj nabijejo, bomo lahko mirno spali in bo se nam treba za dolgo dobiti nobene več oborožene silo.

Kolumnist Irving Pflaum je v dnevniku "Sun-Times" v Chicago priobčil vrsto člankov z naslovom ameriški vladci, v Angliji, da naj pridobi Stalina v privolitev eksperimentiranja z ameriško atomsko bombo v Sovjetski zvezdi.

Pflaum meni, da le na ta način bo mogoče Stalina uveriti, "kaj ga čaka", aka se ne bo pokoril ameriški vnanji politiki.

Nasvet je s mesečn. Toda Pflaum se smatra za odgovornega žurnalista in on meni, da ni druge poti za poboljšanje Rusije kot da ji pokažemo našo atamsko bombo ter njene učinke.

LAST ONE IN ... gets a hot shower too!

when you heat water Electrically

ODPOCITE SE, OCKA! Tudi ako boste zadnji na vrsti v vaši prihi, vas ne bo pretresel mrz... sedaj ko grejete vodo na modern električen način. Vsi dobre gorko prho... kadar grejete vodo električno!

Udobnost in ugodnost ter dovolj gorke vode je avtomatično vaša, ako imate avtomatičen električen vodo-grelec, prave velikosti. Umivanje po sode, čiščenje in kopeli so hkejše in pravilnejše, ter lahko računate, da boste imeli dovolj gorke vode ves dan, vsak dan. Nikoli vam ni treba čakati načno, ona čaka na vas!

Nobenih cevnih, ne dimniških zvez ni treba v svetlo-beli grelec se lahko pestavi v vaši kuhinji ali igraini sobi enako kot v pritličju.

• Vaš avtomatičen električen vodo-grelec ostane zunaj vedno čist in hladen, ker dela insulacija obdrži vso gorkoto z

'America May Have Great Fortunes or Democracy, But We Can't Have Both'

Words of Brandeis Drive Home the Danger of the GOP Proposal to Wipe Out the Federal Inheritance Tax

When Republican platform-makers put in a "plank" proposing that Uncle Sam give up inheritance and gift taxes and turn them over to the states, they brought up a subject of vital concern to every man, woman and child in America.

The excuse given is that "the states need the money more than the Federal government does." Of course, that's obvious nonsense. Uncle Sam is carrying the largest debt and the biggest budget of any country in the world's history. The real objectives behind that plank are:

1. To make it easier for the rich to pass great fortunes down from generation to generation. That would be fatal to democracy.
2. To shift more of the burden of taxation from the wealthy to the rest of the people. Obviously, what the rich don't pay, others must.

At present, a man of wealth, no matter where he lives and dies, pays the Federal inheritance tax.

If Uncle Sam is pushed out of the picture, some states will levy inheritance taxes. Others will not. Rich families, no matter where they actually live, will "establish legal residence" in the states which have no such taxes, and their fortunes will pass untouched down through the generations.

We repeat, it is part of a carefully-laid plan to shift taxes from the rich to the poor. An earlier step was the "Knutson bill," passed a few months ago by Congress.

That bill includes the vicious "community property" scheme, which enables wealthy husbands and wives to split their incomes and estates "for tax purposes," thus greatly reducing their income, inheritance and gift taxes.

Samples of the immense sums involved can be found in newspaper stories printed within the last few weeks. Here is an enlightening case:

William H. Vanderbilt, famous railroad magnate, left part of his great fortune to a daughter, Emily, in the days when there were no inheritance or gift taxes.

Emily married Henry White, former U.S. Ambassador to France and Italy. From 1911 until her recent death, she gave about \$18.5 million to members of her family. All that money paid a comparatively small gift tax but escaped very heavy Federal inheritance taxes after her death.

What that meant to the heirs is revealed by these facts: When Mrs. White died, she still had left a "net estate" of nearly \$10 million. On that, inheritance taxes will amount to over \$7 million, leaving less than \$3 million for her heirs.

If she hadn't given her relatives the \$18.5 millions before she died, the Federal Treasury would have collected perhaps \$12 million of that sum.

Under the GOP platform proposal, the heirs could probably have arranged matters so Uncle Sam wouldn't get any of the estate. As Uncle Sam needs the money he would have to get it elsewhere.

LABOR believes that instead of enacting new laws to lift taxes off the rich, Congress should plug the loopholes through which the wealthy already evade their fair share of taxes. Above all, Congress should keep and strengthen the Federal inheritance tax law.

The late Supreme Court Justice Louis D. Brandeis, a great liberal, often said: "We can have great fortunes in America, or we can have democracy. We can't have both.—Labor, Washington, D. C.

131,288 Apprentices in Building Trades

WASHINGTON — The number of apprentices in the construction industry continued to rise, with 131,288 employed on June 1, the Bureau of Apprenticeship, U.S. Department of Labor announced.

This represents an increase of 2.4 per cent over the 128,208 employed at the beginning of May. The June total, obtained from 6,901 reports from all parts of the country is another all-time high but does not represent complete coverage.

The largest increase was registered in the pipe trades, in which the number of apprentices rose from 18,906 to 20,863 during May. All trade groups showed a gain except painting and decorating, which dropped slightly during the month.

A breakdown of the apprentices employed in other than the pipe trades in the construction industry on June 1 follows: Woodworking trades, 37,019; electrical trades, 19,055; trowel trades, 18,075; sheet metal working trades, 10,331; painting trades, 9,007; and other building trades, 6,838.

State Socialists Adopt Co-op Plan

MILWAUKEE — Wisconsin Socialists adopted a plank in their state platform pledging support to co-ops at the party's state convention meeting here recently.

The section on cooperatives reads as follows:

"We consider the Cooperative Movement both consumer and producer, an integral part of building social ownership and shall work for its expansion and extension into as many fields as practical. Cooperative enterprises should be assisted by the state thru appropriate legislation and thru provision of adequate credit facilities. The time has come when

more of our cooperators must take an active part in politics as citizens of a democracy."

"We pledge our support to the Cooperative Movement in its struggle to defend itself from the attacks of private business groups."

"Democracy" or Lack of It

The Swiss canton of Neuchatel has voted against woman suffrage by 14,984 to 7,316. In three tries, the supporters of votes for women have been able to bring to the polls only a small percentage of the total electorate. In 1919 the percentage was 15.8 per cent of the whole; in 1941, 15.2 per cent; in 1948, 18.4 per cent.

For Cooperatives in Motion Pictures Industry

Ira Miranda, famous Italian screen star, has started the film world of Europe by an interview in the Rome Socialist newspaper Avant! in which he calls for the creation of cooperatives to make and distribute motion pictures. As he put it, such a step might free artists, who talents are now held back, from the tyranny of motion picture magnates. Co-ops could turn out better pictures, he asserts, and in general emphasize the service of art to the community.

BILLS UP!

Some time ago the gas monopoly in Washington brought in natural gas. There was great shouting about how the consumer would benefit.

However, most bills have jumped and the company reports an 81 per cent increase in profits for the first five months of this year compared with the same period of 1947 when manufactured gas was used.

The rates are supposed to be regulated, but the Washington utilities own the regulatory body.

THE MARCH OF LABOR

Reassuring Words From Canada

Among so many "war scare" stories, it is reassuring to read some words spoken in the Canadian Parliament by a man who is in a position to know the facts about the situation he discussed.

Brooke Claxton has a distinguished war record, and is now the Dominion's Minister of Defense.

George R. Pearkes, a retired general, declared in the House of Commons that Canada is spending little on its armed forces, is leaving its defense to Uncle Sam, and, as a result, is open to "sudden attack" by Russia.

Claxton ridiculed that statement. Emphasizing that, as defense chief, he has the "best available information" on the subject, he said:

Russian troops obviously cannot march into Canada by land. Attack by sea is highly "improbable," because Russia has almost no navy. That leaves only the air.

To carry even one Russian division, less than 20,000 men, to Canada, 1,000 big four-engined airplanes would be required. "I doubt Russia has 1,000 planes of that type," Claxton said.

Anyway, "the sole result would be that the planes would be lost, and the troops who landed would also be lost. The advantages to Russia would be nil."

If Claxton is right, an attack on the United States is still less likely, because this country is much stronger than Canada and much farther from Russia.—Labor.

Co-ops Have Political Effect

It has long been held and taught that as co-operatives develop political influence — and this without getting into the hurly-burly of politics. This belief is based on the theory that political power is derived from, and rests upon, economic power.

In a somewhat different way from this conception that political power is derived from economic power, cooperatives are bound to exert political influence. The more we demonstrate that cooperatives can break the power of trusts and monopolies, and checkmate extortion and profit-piling, the less the pressure will be for governmental measures to regulate, control, and order economic affairs.

As the potency of cooperatives as economic regulators is increasingly demonstrated, more and more people will see that what we need in a political and legislative way is simply measures to establish and maintain a free and fair field and equality of opportunity. Thus, by cooperative action we are demonstrating the right kind of political action.

Cooperatives are not in politics, and should never be, but they are inevitably having a very decided political influence and effect.—NEBRASKA COOPERATOR.

Scientists Learn to Farm the Sea

Almost unknown to the public, a group of scientists in California is doing something which may prove more important to future mankind than all the noisy news featured in today's newspaper headlines.

These scientists are learning how to "farm the sea," which covers nearly three-fourths of the earth's surface, and contains 10 times as much "plant" life as is found on land.

In short, these patient "research men" are "cultivating an endless variety of sea plants, trained by chemistry to produce edible foods in great abundance, and at little cost."

By making food plentiful for the world's increasing population, they may help to maintain peace. Hungry people have more temptation to go to war than those with full stomachs.—Labor.

Only that traveling is good which reveals to me the value of home, and enables me to enjoy it better.—Thoreau.

Until I truly loved, I was alone.—Mrs. Norton.

People Do It

By HENRY JONES

THE AMERICAN Institute of Architects, whose concern for the appropriate architecture for the Atomic Age, we recently discussed, has now gone in for "Hypnotism," on behalf of the merchants or super-merchants of America: Working with the Store Modernization Show at New York's Grand Central Palace, they are showing how by "subtle suggestions in the form of tricks of design, displays, lighting effects, directional markings and other influences to hypnotize the shopper into going where the retailer wants him to go."

For a long time customers have been wandering out of stores in a daze asking themselves "Why did I buy that?" If the architects or somebody can only eliminate the domestic disputes and similar consequences of shopping tours by post-hypnotic suggestion, they'll be getting somewhere. Included in this should be some device to make the remaining contents of one's purse look like money to the milkman, the landlord and others to be interviewed subsequently.

HOW AMERICA IS BUILT is probably decided very largely by these architects, and one can almost analyse the entire world situation in terms of their recent endeavors. They plan to build something so people can survive the atomic bomb; they plan to lay out stores so people will buy what they don't want to. The two are intimately connected.

Production for sale at a profit of the needs of life is the reason for so much production of the means to destroy life. If we produced for use, we would not produce atom bombs; we would not have conflict between people hither and yonder. But we will have puzzles how to make ends meet, and employers will have a puzzle trying to sell us the stuff we produce but which our wages won't buy, and there will be international conflicts and wars, so long as we build and create at the bidding of others. That situation will last until we organize as a class to decide what we want to do and do it.

THIS HYPNOTISM extends beyond stores. A recent alarming example of it occurred in politics, with a General who let no one know what party he belonged to or what he stood for, or what he thought, becoming the "demanded man" by countless Americans. They wanted Eisenhower and no one knew quite why—except that the hypnotism machine had worked that way. It's a piece of machinery well oiled with the \$1,200,000,000 spent on display advertising last year—and if it can do that, it can whip us into going at each other's throats. It still has one defect—it can't stop a hungry man from feeling hungry.

THE 300 CLERGYMEN who told the youth in their congregations to refuse to register for the draft, are now officially bawled out by the Christian Herald, whose editor says if that happens we'll land in another war without "adequate moral safeguards for youth."

Just what are the adequate moral safeguards for traveling a few thousand miles to bump off some guy you've never met and thus have never had a chance to quarrel with, is not explained. But evidently it's become immoral to refuse to murder — and to advise otherwise subjects one to a five year jail in the housewif. So if you want to be a good law-abiding person don't tell anyone murder is wrong.—From Industrial Worker.

Hit by Floods

The big floods in the Northwest caused heavy damage to rail lines, according to the "Wall Street Journal." It was estimated at \$1,000,000 on the Great Northern alone. Freight was jammed up and buses had to be used to keep passenger service going, after water surrounded the Union station in Portland.

As You Read This A Worker Is Killed

Every four minutes one worker is killed or crippled in industrial accidents. Every 16 seconds of the day a worker is injured. During the year 1947, 17,000 workers were killed, 91,000 disabled and 2,000,000 injured.

ICA Appeal for Peace

On the occasion of the 26th International Cooperative Day, the International Cooperative Alliance which stands for economic and social justice, liberty and the peaceful association of the whole human family, declares that one of the main reasons for the present state of world affairs is the lack of a cooperative spirit in the political and economic relations between the nations.

But it affirms that, in the Cooperative Organization, national and international, with its tested and tried principles, the people of the world have in their own hands the instrument to overcome the prevailing distress and disunity.

The International Cooperative Alliance further declares that the progress of cooperation is one of the most powerful factors for the preservation of universal peace, and that the causes of friction in the world will disappear as the social and economic life of every nation becomes organized according to the Cooperative Principles.

The International Cooperative Alliance, therefore—

Appeals to the people of every country to join the Cooperative Movement and to apply its basic principles in all walks of life;

Calls upon the Cooperators of the World to work with all the means in their power to secure, uphold and defend Freedom, Justice and Peace;

Urges the Cooperative Organizations of all lands to give their wholehearted support to all earnest endeavors which may be made nationally or internationally with the sincere object of re-establishing goodwill between nations, of promoting economic security, and of raising the standard of living of the peoples of the world;

Reaffirms the belief that by the application of the Principles of Cooperation to all forms of production and distribution the present shortages of goods can be overcome by the rationalization and expansion of production, and the establishment of a just, free and efficient system of distribution.

Cooperators of the world! Unite and work for freedom from want; freedom from fear in a world where Peace is secured by cooperation.

Another "Gold Strike" on Broadway

A recent LABOR editorial commented on two plays on the legitimate stage—"Harvey" and "Oklahoma"—which for years have been piling up profits for their authors, and for the men who "grub-staked" these ventures when they were long-shot gambles.

Now comes perhaps the most surprising illustration of the fact that there's gold on Broadway if you are fortunate enough to locate it.

For more than 5,600 consecutive days and nights, ever since July 6, 1933, an old-time "temperance" melodrama, bearing the spectacular title of "The Drunkard, or The Fallen Saved," has been "packing them in" a New York City theater. About 2,000,000 people have seen this show in the 15 years it has been running.

In this "revival" of an old play dramatizing the evils of the "Demon Rum," a mustached villain tries to get the hero's estate, by leading him to a drunkard's grave. The audience hisses, and cheers when the villain, in the end, is "foiled"—as everyone from the beginning knew he would be.

At the first performance in 1933, only six showed up in the audience. Then the play "took hold" and its popularity steadily increased. Half the original cast of 20 are still performing, and some of them have literally "grown gray" while in this one show.

Other actors and actresses in "The Drunkard" have come and gone, and here's a real heart-throb, 34 of them have married each other.—Labor.

Think It Over

By JOHN M. WORK

When you listen to repulsive radio advertising which takes it for granted that you and the other listeners are morons, you can see what a low opinion of the common folks the high moguls of industry have.

And when it makes you boil over with disgust, perhaps a few sentences from a recent booklet about Sweden may soothe your nerves.

The title is Sweden's Labor Program. It is written by Tage Lindblom and published by the League for Industrial Democracy. The sentences that might soothe your radio nerves are as follows:

"The radio facilities are government-owned, but the programs are made up by a private concern controlled by the press of all parties. All broadcasting expenses are covered by annual license fees charged for each receiving set, about \$2.50 a year. No advertising is allowed."

Wouldn't you be tickled pink if you could get rid of all radio advertising by paying a license fee of \$2.50 a year on your receiving set?

Sweden may not be as advanced a country as some think, but it has done a few advanced things, and its solution of the radio problem is worth looking into. It has private ownership of radio and private arrangements of programs by a method which should be made more representative of all groups.

In our country the people were asleep when the radio industry came into existence. They let the profiteers take it over and make the atrocious thing it is today.

There are some good things on the air, but how many more there might be! As at present operated, it is hard to tell whether the radio

does more harm than good. Its output could be nearly all good.